

EERSTE DEEL

1. Chorus

Herr, unser Herrscher, dessen Ruhm
In allen Landen herrlich ist!
Zeig' uns durch deine Passion
Daß du, der wahre Gottessohn,
Zu aller Zeit,
Auch in der größten Niedrigkeit,
Verherrlicht worden bist.

Heer, onze Vorst, wiens roem
In alle landen heerlijk is.
Toon ons door Uw lijden,
Dat U, de ware Zoon van God,
Te allen tijde
Ook in de grootste nederigheid
Verheerlijkt zijt.

2. Evangelista

Joh. 18

Jesus ging mit seinen Jüngern über den Bach Kidron,
da war ein Garten, darein ging Jesus und seine Jünger.
Judas aber, der ihn verriet, wußte den Ort auch, denn
Jesus versammelte sich oft daselbst mit seinen
Jüngern.

Da nun Judas zu sich hatte genommen die Schar und
der Hohenpriester und Pharisäer Diener, kommt er
dahin mit Fackeln, Lampen und mit Waffen.

Als nun Jesus wußte, alles was ihm begegnen sollte,
ging er hinaus und sprach zu ihnen:

Jesus

Wen suchet ihr?

Evangelista

Sie antworteten ihm:

Chorus

Jesum von Nazareth!

Evangelista

Jesus spricht zu ihnen:

Jesus

Ich bin's.

Evangelista

Judas aber, der ihn verriet, stund auch bei ihnen.

Als nun Jesus zu ihnen sprach: Ich bin's! wichen sie
zurück und fielen zu Boden.

Da fragete er sie abermal:

Jesus

Wen suchet ihr?

Evangelista

Sie aber sprachen:

Chorus

Jesum von Nazareth.

Evangelista

Jesus antwortete:

Jesus

Ich hab's euch gesagt, daß ich's sei, suchet ihr denn
mich, so lasset diese gehen!

Jezus ging met Zijn discipelen over de beek Kedron,
er was daar een hof waar Jezus binnenging met Zijn
discipelen. Judas echter, die Hem verried, wist die
plaats ook, want Jezus kwam daar vaak samen met
Zijn discipelen.

Toen Judas nu de schare en de dienaren van de
overpriesters en de farizeeërs om zich heen verzameld
had, ging hij erheen met fakkels, lantaarns en wapens.
Daar Jezus alles wist wat over Hem komen zou, ging
Hij naar buiten en zei tot hen:

Wie zoeken jullie?

Zij antwoordden Hem:

Jezus van Nazareth.

Jezus zegt tot hen:

Ik ben het.

Judas echter, die Hem verried, stond ook bij hen.
Toen nu Jezus tot hen zei: Ik ben het, weken zij terug
en vielen ter aarde.
Toen vroeg Hij hen opnieuw:

Wie zoeken jullie?

Ze hielden vol:

Jezus van Nazareth.

Jezus antwoordde:

Ik heb 't jullie gezegd dat Ik het ben, als jullie Mij
zoeken, laat hen dan gaan.

3. Choral

O große Lieb,
O Lieb ohn alle Maße,
Die dich gebracht auf diese Marterstraße!
Ich lebte mit der Welt in Lust und Freuden,
Und du mußst leiden!

O grote liefde,
O mateloze liefde,
Die U bracht op deze weg der martelaren!
Ik leefde met de wereld in lust en vreugde
En U moet lijden.

4. Evangelista

Auf daß das Wort erfüllet würde, welches er sagte: Ich habe der keine verloren, die du mir gegeben hast. Da hatte Simon Petrus ein Schwert und zog es aus und schlug nach des Hohenpriesters Knecht und hieb ihm sein recht Ohr ab; und der Knecht hieß Malchus. Da sprach Jesus zu Petro:

Jesus

Stecke dein Schwert in die Scheide! Soll ich den Kelch nicht trinken, den mir mein Vater gegeben hat?

5. Choral

Dein Will gescheh, Herr Gott, zugleich
Auf Erden wie im Himmelreich.
Gib uns Geduld in Leidenszeit,
Gehorsam sein in Lieb und Leid;
Wehr und steur allem Fleisch und Blut,
Das wider deinen Willen tut!

6. Evangelista

Die Schar aber und der Oberhauptmann und die Diener der Jüden nahmen Jesum und bunden ihn und führten ihn aufs erste zu Hannas, der war Kaiphas Schwäher, welcher des Jahres Hoherpriester war. Es war aber Kaiphas der den Juden riet, es wäre gut, daß ein Mensch würde umbracht für das Volk.

7. Aria - Alto

Von den Stricken meiner Sünden
Mich zu entbinden,
Wird mein Heil gebunden.
Mich von allen Lasterbeulen
Völlig zu heilen,
Läßt er sich verwunden.

8. Evangelista

Simon Petrus aber folgte Jesu nach und ein ander Jünger.

9. Aria - Soprano

Ich folge dir gleichfalls mit freudigen Schritten
Und lasse dich nicht,
Mein Leben, mein Licht,
Befördre den Lauf
Und höre nicht auf,
Selbst an mir zu ziehen, zu schieben, zu bitten.

Opdat het woord vervuld zou worden, dat Hij sprak: Ik heb niemand verloren van hen die U Mij gegeven hebt. Simon Petrus, die een zwaard had, trok dat, en sloeg naar de knecht van de overpriester en hieuw hem zijn rechteroor af; en deze knecht heette Malchus. Toen sprak Jezus tot Petrus:

Steek je zwaard in de schede. Moet Ik de kelk niet drinken die Mijn vader Mij heeft gegeven?

Uw wil geschied, Heer God zowel
Op aarde als in 't hemelrijk,
Geef ons geduld in lijdenstijd,
In lief en leed gehoorzaamheid,
Weer af, en maak een eind aan 't vlees en bloed,
Dat niet conform wat U wilt, doet!

De schare echter en de overste en de dienaren van de Joden grepen Jezus en bonden Hem en brachten Hem eerst naar Annas, de schoonvader van Kajafas, die dat jaar hogepriester was. Het was echter Kajafas, die de Joden aanried, dat het goed zou zijn als er één mens voor het volk zou worden omgebracht.

Om mij van de strikken van mijn zonden
Los te maken
Wordt mijn Heil gebonden.
Om alle zweren van mijn zonden
Volledig te genezen
Laat Hij zich verwonden.

Simon Petrus echter volgde Jezus en een andere discipel.

Ik volg U evenzo met stappen vol vreugde,
En laat U niet los,
Mijn leven, mijn licht.
Begunstig mijn loop
En houd toch niet op,
Zelf mij te leiden, te duwen, te vragen.

10. Evangelista

Derselbige Jünger war dem Hohenpriester bekannt und ging mit Jesu hinein in des Hohenpriesters Palast. Petrus aber stund draußen vor der Tür. Da ging der andere Jünger, der dem Hohenpriester bekannt war, hinaus und redete mit der Türhüterin und führete Petrum hinein.

Da sprach die Magd, die Türhüterin, zu Petro:

Ancilla

Bist du nicht dieses Menschen Jünger einer?

Evangelista

Er sprach:

Petrus

Ich bin's nicht.

Evangelista

Es stunden aber die Knechte und Diener und hatten ein Kohlfeuer gemacht, denn es war kalt, und wärmeten sich. Petrus aber stund bei ihnen und wärmete sich. Aber der Hohepriester fragte Jesum um seine Jünger und um seine Lehre. Jesus antwortete ihm:

Jesus

Ich habe frei, öffentlich geredet für der Welt. Ich habe allezeit gelehret in der Schule und in dem Tempel, da alle Juden zusammen kommen, und habe nichts im Verborgnen geredt.

Was fragest du mich darum? Frage die darum, die gehört haben, was ich zu ihnen geredet habe! Siehe, dieselbigen wissen, was ich gesaget habe.

Evangelista

Als er aber solches redete, gab der Diener einer, die dabeistunden, Jesu einen Backenstreich und sprach:

Servus

Solltest du dem Hohenpriester also antworten?

Evangelista

Jesus aber antwortete:

Jesus

Hab ich übel geredt, so beweise es, daß es böse sei, hab ich aber recht geredt, was schlägest du mich?

11. Choral

Wer hat dich so geschlagen,
Mein Heil, und dich mit Plagen
So übel zugericht'?
Du bist ja nicht ein Sünder
Wie wir und unsre Kinder,
Von Missetaten weißt du nicht.

Ich, ich und meine Sünden,
Die sich wie Körnlein finden
Des Sandes an dem Meer,
Die haben dir erreget
Das Elend, das dich schläget,
Und das betrübte Marterheer.

De discipel in kwestie was aan de hogepriester bekend en ging met Jezus naar binnen in het paleis van de hogepriester. Petrus echter stond buiten voor de deur. Toen kwam de andere discipel, die aan de hogepriester bekend was, naar buiten, en sprak met de vrouw die bij de poort op wacht stond en leidde Petrus naar binnen. Toen sprak de dienstmaagd die bij de poort op wacht stond tot Petrus:

Ben jij niet één van de discipelen van die kerel?

Hij zei:

Dat ben ik niet.

Maar er stonden knechten en dienaren, die een kolenvuur hadden gemaakt om zich te warmen, want het was koud. Petrus nu stond bij hen en warmde zich. De hogepriester ondervroeg Jezus omtrent Zijn discipelen en Zijn leer. Jezus gaf hem ten antwoord:

Ik heb vrijuit en openlijk voor de wereld gesproken. Ik heb te allen tijde onderwezen in de synagoge en in de tempel, waar alle Joden samen komen, en heb niets in het geniep gesproken.

Waarom vraagt u Mij dit alles? Vraag het hen, die gehoord hebben wat Ik tot hen gesproken heb, zij immers weten wat Ik gezegd heb.

Toen Hij deze dingen sprak gaf één van de dienaren die erbij stonden Jezus een slag in het gelaat en zei:

Hoe durf je de hogepriester zo te antwoorden!

Jezus antwoordde echter:

Heb Ik iets miszegd, bewijs dan dat het slecht is; was het echter juist wat Ik zei, waarom sla je me dan?

Wie heeft U zo geslagen,
Mijn Heil, en U met plagen
Toch zoveel kwaad gedaan?
U bent toch niet een zondaar
Zoals wij en onze kinderen;
Van euveldeaden weet U niets.

Ik, ik en al mijn zonden,
Ontelbaar als de korrels
Van het strand der grote zee,
Die waren toch de oorzaak
Van de ellende die U en het
Droeve leger der martelaren treft.

12. Evangelista

Und Hannas sandte ihn gebunden zu dem
Hohenpriester Kaiphas.

Simon Petrus stund und wärmte sich, da sprachen sie
zu ihm:

Chorus

Bist du nicht seiner Jünger einer?

Evangelista

Er leugnete aber und sprach:

Petrus

Ich bin's nicht.

Evangelista

Spricht des Hohenpriesters Knecht' einer, ein
Gefreundter des, dem Petrus das Ohr abgehauen hatte:

Servus

Sahe ich dich nicht im Garten bei ihm?

Evangelista

Da verleugnete Petrus abermal, und alsobald krähete
der Hahn.

Da gedachte Petrus an die Worte Jesu und ging hinaus
und weinete bitterlich. (Math. 26: 75)

13. Aria tutti gli stromenti - Tenore

Ach, mein Sinn,
Wo willst du endlich hin,
Wo soll ich mich erquicken?
Bleib ich hier,
Oder wünsch ich mir
Berg und Hügel auf den Rücken?
Bei der Welt ist gar kein Rat,
Und im Herzen
Stehn die Schmerzen
Meiner Missetat,
Weil der Knecht den Herrn verleugnet hat.

14. Choral

Petrus, der nicht denkt zurück,
Seinen Gott verneinet,
Der doch auf ein' ernsten Blick
Bitterlichen weinet.
Jesu, blicke mich auch an,
Wenn ich nicht will büßen;
Wenn ich Böses hab getan,
Rühre mein Gewissen!

En Annas zond Hem geboeid naar de hogepriester
Kajafas.

Simon Petrus stond zich te warmen; toen spraken ze
tot hem:

Ben jij niet één van Zijn discipelen?

Hij ontkende echter en zei:

Dat ben ik niet.

Daarop zegt één van de knechten van de hogepriester,
een vriend van hem, die Petrus het oor had afgeslagen:

Zag ik jou niet bij Hem in de tuin?

Toen loochende Petrus nogmaals en terstond kraaide
de haan.

Toen werden Petrus de woorden van Jezus indachtig en
hij ging naar buiten en weende bitter.

Ach, mijn denken,
Waar wil je uiteindelijk heen,
Waar zal ik lafenis vinden,
Blijf ik hier,
Of is 't mijn wens
Gebukt te gaan onder berg en heuvels?
Bij de wereld vind ik geen raad,
En in mijn hart
Brandt de smart
Van mijn euv'le daad,
Omdat de knecht de Heer verloochend heeft.

Petrus die eerst doet, dan denkt
En zijn God ontkent,
Maar kijkt Jezus hem ernstig aan,
Dan huilt hij als een kind.
Jezus kijk mij ook zo aan,
Als ik niet wil boeten,
Als ik euvel heb gedaan
Raak dan mijn geweten.

- P A U Z E -

TWEEDE DEEL

15. Choral

Christus, der uns selig macht,
Kein Bö's' hat begangen,
Der ward für uns in der Nacht
Als ein Dieb gefangen,
Geführt für gottlose Leut
Und fälschlich verklaget,
Verlacht, verhöhnt und verspeit,
Wie denn die Schrift saget.

Christus, die ons zalig maakt,
Geen zonde heeft begaan,
Die werd voor ons in de nacht
Als een dief gevangen.
Geleid voor goddeloos gespuis
En valselyk beschuldigd,
Bespot, beschimpt en bespuwd,
Zoals de Schrift voorzegd heeft.

16. Evangelista - Joh. 18:28 vv.

Da führeten sie Jesum von Kaiphas vor das Richthaus,
und es war frühe. Und sie gingen nicht in das
Richthaus, auf daß sie nicht unrein würden, sondern
Ostern essen möchten.

Da ging Pilatus zu ihnen heraus und sprach:

Pilatus

Was bringet ihr für Klage wider diesen Menschen?

Evangelista

Sie antworteten und sprachen zu ihm:

Chorus

Wäre dieser nicht ein Übeltäter, wir hätten dir ihn nicht
überantwortet.

Evangelista

Da sprach Pilatus zu ihnen:

Pilatus

So nehmet ihr ihn hin und richtet ihn nach eurem
Gesetze!

Evangelista

Da sprachen die Jüden zu ihm:

Chorus

Wir dürfen niemand töten.

Evangelista

Auf daß erfüllet würde das Wort Jesu, welches er sagte,
da er deutete, welches Todes er sterben würde. Da
ging Pilatus wieder hinein in das Richthaus und rief
Jesu und sprach zu ihm:

Pilatus

Bist du der Jüden König?

Evangelista

Jesus antwortete:

Jesus

Redest du das von dir selbst, oder haben's dir andere
von mir gesagt?

Evangelista

Pilatus antwortete:

Pilatus

Bin ich ein Jüde? Dein Volk und die Hohenpriester
haben dich mir überantwortet; was hast du getan?

Evangelista

Jesus antwortete:

Jesus

Mein Reich ist nicht von dieser Welt; wäre mein Reich
von dieser Welt, meine Diener würden darob kämpfen,
daß ich den Jüden nicht überantwortet würde; aber nun
ist mein Reich nicht von dannen.

Toen leidden ze Jezus van Kajafas voor het
gerechtsgedouw, en het was vroeg. En ze gingen het
gedouw niet in opdat ze niet onrein zouden worden,
want zij wilden het Paasmaal eten.

Toen kwam Pilatus naar buiten, ging naar hen toe en
zei:

Welke aanklacht tegen deze mens brengen jullie mij?

Ze antwoordden en zeiden tot hem:

Had hij niets kwaads gedaan, dan zouden we Hem niet
aan u overgeleverd hebben.

Toen zei Pilatus tot hen:

Dan neem je Hem toch mee en berecht Hem volgens
jullie eigen wetten!

Toen zeiden de Joden tot hem:

Wij mogen niemand doden.

Opdat het woord vervuld zou worden dat Jezus sprak,
toen Hij voorzegde, welke dood hij sterven zou. Toen
ging Pilatus het gerechtsgedouw weer binnen, riep
Jezus en sprak tot Hem:

Ben jij de koning van de Joden?

Jezus antwoordde:

Hebt u dat van uzelf of hebben anderen dat aan u over
Mij gezegd?

Pilatus antwoordde:

Ben ik een Jood? Jouw volk en de hogepriesters
hebben jou aan mij overgeleverd; wat heb je gedaan?

Jezus antwoordde:

Mijn rijk is niet van deze wereld, als Mijn rijk van deze
wereld zou zijn, dan zouden Mijn dienaren ervoor
vechten, dat Ik niet in de handen van de Joden zou
vallen, maar nu is Mijn rijk niet van hier.

17. Choral

Ach großer König, groß zu allen Zeiten,
Wie kann ich gnugsam diese Treu ausbreiten?
Keins Menschen Herze mag indes ausdenken,
Was dir zu schenken.

Ich kann's mit meinen Sinnen nicht erreichen,
Womit doch dein Erbarmen zu vergleichen.
Wie kann ich dir denn deine Liebestaten
Im werk erstatten?

18. Evangelista

Da sprach Pilatus zu ihm:

Pilatus

So bist du dennoch ein König?

Evangelista

Jesus antwortete:

Jesus

Du sagst's, ich bin ein König. Ich bin dazu geboren und
in die Welt kommen, daß ich die Wahrheit zeugen soll.
Wer aus der Wahrheit ist, der höret meine Stimme.

Evangelista

Spricht Pilatus zu ihm:

Pilatus

Was ist Wahrheit?

Evangelista

Und da er das gesaget, ging er wieder hinaus zu den
Jüden und spricht zu ihnen:

Pilatus

Ich finde keine Schuld an ihm. Ihr habt aber eine
Gewohnheit, daß ich euch einen losgebe; wollt ihr nun,
daß ich euch der Jüden König losgebe?

Evangelista

Da schrieen sie wieder allesamt und sprachen:

Chorus

Nicht diesen, sondern Barrabam!

Evangelista

Barrabas aber war ein Mörder.

Da nahm Pilatus Jesum und geißelte ihn.

19. Arioso - Basso

Betrachte meine Seel mit ängstlichem Vergnügen,
Mit bitterer Lust und halb beklemmtem Herzen,
Dein höchstes Gut in Jesu Schmerzen,
Wie dir auf Dornen, so ihn stechen,
Die Himmelsschlüsselblume blüht!
Du kannst viel süße Frucht von seiner Wermut brechen.
Drum sieh ohn Unterlaß auf ihn!

20. Aria - Tenore

Erwäge, wie sein blutgefärbter Rücken,
In allen Stücken
Dem Himmel gleiche geht,
Daran, nachdem die Wasserwogen
Von unsrer Sündflut sich verzogen,
Der allerschönste Regenbogen
Als Gottes Gnadenzeichen steht!

O grote Koning, groot te allen tijde
Hoe kan ik genoegzaam deze trouw verbreiden?
Geen mensenhart kan toch bedenken,
Wat U te schenken.

Ik kan met mijn wezen niet bevatten,
Waarmee toch Uw erbarmen te vergelijken.
Hoe kan ik dan Uw grenzenloze liefde
Door mijn werken terugbetalen?

Toen sprak Pilatus tot Hem:

Ben je dan toch een koning?

Jezus antwoordde:

U zegt het, Ik ben een koning. Daartoe ben Ik geboren
en in de wereld gekomen om van de waarheid te
getuigen. Wie uit de waarheid is, die hoort Mijn stem.

En Pilatus zegt tot Hem:

Wat is waarheid?

En toen hij dat gezegd had, ging hij weer naar buiten
naar de Joden en zegt tot hen:

Ik vind geen schuld in hem. Jullie hebben echter het
gewoonterecht, dat ik jullie iemand vrijgeef; willen
jullie nu dat ik de koning van de Joden vrijlaat?

Toen schreeuwden ze weer allemaal tegelijk en zeiden:

Die niet, maar Barabbas!

Barabbas echter was een moordenaar. Toen nam
Pilatus Jezus en geselde Hem.

Mijn ziel, beschouw vervuld van angst en blijdschap,
Met bitt' re vreugd' en 't harte half beklemd;
Jouw hoogste goed zijn Jezus' smarten,
Voor jou bloeit op de doornen die Hem steken
De sleutelbloem, die jou de hemel wijst!
Jij kan veel zoete vruchten van Zijn alsem plukken.
Dies wend je nimmer van Hem af.

Bedenk toch, hoe Zijn rug bloedend door de slagen
Zonder mankeren
Naar de hemel leidt!
Waaraan, nadat de hoge golven
Van onze zondenvloed zijn weggeëbd,
De allermooiste regenboog
Als teken van Gods genade staat.

21. Evangelista

Und die Kriegsknechte flochten eine Krone von Dornen und setzten sie auf sein Haupt und legten ihm ein Purpurkleid an und sprachen:

Chorus

Sei gegrüßet, lieber Jüdenkönig!

Evangelista

Und gaben ihm Backenstreiche. Da ging Pilatus wieder heraus und sprach zu ihnen:

Pilatus

Sehet, ich führe ihn heraus zu euch, daß ihr erkennet, daß ich keine Schuld an ihm finde.

Evangelista

Also ging Jesus heraus und trug eine Dornenkrone und Purpurkleid. Und er sprach zu ihnen:

Pilatus

Sehet, welch ein Mensch!

Evangelista

Da ihn die Hohenpriester und die Diener sahen, schrieten sie und sprachen:

Chorus

Kreuzige, kreuzige!

Evangelista

Pilatus sprach zu ihnen:

Pilatus

Nehmet ihr ihn hin und kreuziget ihn; denn ich finde keine Schuld an ihm!

Evangelista

Die Jüden antworteten ihm:

Chorus

Wir haben ein Gesetz, und nach dem Gesetz soll er sterben; denn er hat sich selbst zu Gottes Sohn gemacht.

Evangelista

Da Pilatus das Wort hörte, fürchtete er sich noch mehr und ging wieder hinein in das Rhythaus und spricht zu Jesu:

Pilatus

Von wannen bist du?

Evangelista

Aber Jesus gab ihm keine Antwort. Da sprach Pilatus zu ihm:

Pilatus

Redest du nicht mit mir? Weißest du nicht, daß ich Macht habe, dich zu kreuzigen, und Macht habe, dich loszugeben?

Evangelista

Jesus antwortete:

Jesus

Du hättest keine Macht über mich, wenn sie dir nicht wäre von oben herab gegeben; darum, der mich dir überantwortet hat, der hat's größ're Sünde.

Evangelista

Von dem an trachtete Pilatus, wie er ihn losließe.

En de soldaten vlochten een kroon van doornen en zetten die op Zijn hoofd en deden Hem een purperen mantel om en zeiden:

Wees gegroet, beste koning van de Joden!

En ze sloegen Hem meerdere malen in het gezicht. Toen ging Pilatus weer naar buiten en zei tot hen:

Ziet, ik leid Hem naar buiten tot jullie, opdat jullie inzien dat ik geen schuld in Hem vind.

Aldus ging Jezus naar buiten en droeg een doornenkroon en een purperen mantel. En hij zei tot hen:

Ziet, wat een mens!

Toen de hogepriesters en de dienaren Hem zagen, schreeuwden ze en zeiden:

Kruisig Hem, kruisig Hem!

Pilatus sprak tot hen:

Neem Hem maar mee en kruisig Hem; want ik vind geen schuld in Hem.

De Joden antwoordden hem:

We hebben een wet en naar die wet moet hij sterven, want hij heeft zichzelf tot Gods zoon gemaakt.

Toen Pilatus deze woorden hoorde, werd hij nog banger en ging het gerechtsgebouw weer binnen en zegt tot Jezus:

Waar kom je vandaan?

Maar Jezus gaf hem geen antwoord. Toen sprak Pilatus tot Hem:

Praat je niet met me? Weet je niet, dat ik macht heb je te kruisigen, en macht heb om je los te laten?

Jezus antwoordde:

U zou geen macht over mij hebben, als deze u niet van boven gegeven zou zijn; echter, degene, die Mij aan u heeft overgeleverd, heeft grotere zonden.

Vanaf dat moment poogde Pilatus Hem vrij te krijgen.

22. Choral

Durch dein Gefängnis, Gottes Sohn,
Muß uns die Freiheit kommen;
Dein Kerker ist der Gnadenthron,
Die Freistatt aller Frommen;
Denn gingst du nicht die Knechtschaft ein,
Müßt unsre Knechtschaft ewig sein.

23. Evangelista

Die Jüden aber schrieen und sprachen:

Chorus

Lässest du diesen los, so bist du des Kaisers Freund
nicht; denn wer sich zum Könige machet, der ist wider
den Kaiser.

Evangelista

Da Pilatus das Wort hörete, führete er Jesum heraus
und satzte sich auf den Richtstuhl, an der Stätte, die da
heißet: Hochpflaster, auf Ebräisch aber: Gabbatha. Es
war aber der Rüsttag in Ostern um die sechste Stunde,
und er spricht zu den Jüden:

Pilatus

Sehet, das ist euer König!

Evangelista

Sie schrieen aber:

Chorus

Weg, weg mit dem, kreuzige ihn!

Evangelista

Spricht Pilatus zu ihnen:

Pilatus

Soll ich euren König kreuzigen?

Evangelista

Die Hohenpriester antworteten:

Chorus

Wir haben keinen König denn den Kaiser.

Evangelista

Da überantwortete er ihn, daß er gekreuziget würde.
Sie nahmen aber Jesum und führeten ihn hin. Und er
trug sein Kreuz und ging hinaus zur Stätte, die da
heißet Schädelstätt, welches heißt auf Ebräisch:
Golgotha.

24. Aria - Basso solo und Chor

Eilt, ihr angefochtenen Seelen,
Geht aus euren Marterhöhlen,
Eilt - Wohin? - nach Golgotha!
Nehmet an des Glaubens Flügel,
Eilt - Wohin? - Fliehet zum Kreuzeshügel,
Eure Wohlfahrt blüht allda!

25. Evangelista

Allda kreuzigten sie ihn, und mit ihm zween andere zu
beiden Seiten, Jesum aber mitten inne. Pilatus aber
schrieb eine Überschrift und satzte sie auf das Kreuz,
und war geschrieben:

"Jesus von Nazareth, der Jüden König".

Diese Überschrift lasen viel Jüden, denn die Stätte war
nahe bei der Stadt, da Jesus gekreuziget ist. Und es
war geschrieben auf ebräische, griechische und
lateinische Sprache.

Da sprachen die Hohenpriester der Jüden zu Pilato:

Door Uw gevangenis, Zoon van God,
Moet voor ons vrijheid komen.
Uw kerker is de genadetroon,
De vrijplaats voor de vromen,
Want als U niet de knechtschap had aanvaard,
Moest onze knechtschap eeuwig zijn.

De Joden echter schreeuwden en zeiden:

Als u deze loslaat dan bent u geen vriend van de
keizer, want wie zich tot koning uitroept, is tegen de
keizer.

Toen Pilatus deze woorden hoorde, leidde hij Jezus
naar buiten en ging zitten op de rechterstoel, op de
plaats genaamd "Stenen Plaveisel", in het Hebreeuws
"Gabbatha". Het was echter de dag ter voorbereiding
op het Paasfeest, omstreeks het zesde uur en hij zegt
tot de Joden:

Ziet, dit is jullie Koning.

Zij schreeuwden echter:

Weg weg met hem, kruisig hem!

Dan zegt Pilatus tot hen:

Moet ik jullie Koning kruisigen?

De hogepriesters antwoordden:

We hebben geen koning, alleen de keizer.

Toen leverde hij Hem over, opdat Hij gekruisigd zou
worden. Zij nu namen Jezus mee en voerden Hem weg.
En Hij droeg Zijn kruis en Hij ging op weg naar de
plaats, genaamd "Schedelplaats", in het Hebreeuws
"Golgotha".

Haast u, zwaar beproefde zielen,
Verlaat de holen waar u wordt gemarteld, Spoedt u -
Waarheen? - naar Golgotha.
Doe om de vleugels van 't geloof,
Vlucht - Waarheen? - Naar de heuvel met het kruis
Alwaar uw welzijn opbloeit.

Aldaar kruisigden zij Hem en met Hem twee anderen
aan beide zijden; Jezus echter in het midden. Pilatus nu
schreef een opschrift en plaatste dat op het kruis en er
stond geschreven:

"Jezus van Nazareth, de koning der Joden".

Dit opschrift lasen veel Joden, want de plaats waar
Jezus gekruisigd is, was dichtbij de stad. En het stond
geschreven in de Hebreeuwse, Griekse en Latijnse taal.

Toen spraken de hogepriesters der Joden tot Pilatus:

Chorus

Schreibe nicht: der Jüden König, sondern daß er gesaget habe: Ich bin der Jüden König.

Evangelista

Pilatus antwortet:

Pilatus

Was ich geschrieben habe, das habe ich geschrieben.

Schrijf niet: de koning der Joden, maar dat Hij gezegd heeft: ik ben de koning der Joden.

Pilatus antwoordde:

Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven.

26. Choral

In meines Herzens Grunde
Dein Nam und Kreuz allein
Funkelt all Zeit und Stunde,
Drauf kann ich fröhlich sein.
Erschein mir in dem Bilde
Zu Trost in meiner Not,
Wie du, Herr Christ, so milde
Dich hast geblut' zu Tod!

In 't binnenste van mijn hart
Uw naam en kruis alleen
Straalt daar te allen tijde;
Dus kan ik mij verheugen.
Laat dat beeld in mij schijnen
Tot troost in al mijn nood
Zoals U, Here Christus, zo mild
Leegbloedde tot de dood.

27. Evangelista

Die Kriegsknechte aber, da sie Jesum gekreuziget hatten, nahmen seine Kleider und machten vier Teile, einem jeglichen Kriegesknechte sein Teil, dazu auch den Rock. Der Rock aber war ungenähet, von oben an gewürket durch und durch.

Da sprachen sie untereinander:

Koor

Lasset uns den nicht zerteilen, sondern darum lösen, wess er sein soll.

Toen echter de soldaten Jezus gekruisigd hadden, namen ze Zijn kleren en verdeelden die in vier delen, voor elke soldaat een deel, daarbij ook de rok. De rok nu was zonder naad, van bovenaf geheel geweven.

Toen zeiden ze onder elkaar:

Laten we die niet verdelen, maar erom loten voor wie hij zal zijn.

Evangelista

Auf daß erfüllet würde die Schrift, die da saget: "Sie haben meine Kleider unter sich geteilet und haben über meinen Rock das Los geworfen."

Solches taten die Kriegesknechte.

Es stund aber bei dem Kreuze Jesu seine Mutter und seiner Mutter Schwester, Maria, Cleophas Weib, und Maria Magdalena.

Da nun Jesus seine Mutter sahe und den Jünger dabei stehen, den er lieb hatte, spricht er zu seiner Mutter:

Jesus

Weib! siehe, das ist dein Sohn!

Evangelista

Danach spricht er zu dem Jünger:

Jesus

Siehe, das ist deine Mutter!

Opdat de Schrift in vervulling zou gaan, die zegt: ze hebben Mijn kleren onder elkaar verdeeld en om Mijn rok hebben ze het lot geworpen.

Zo deden de soldaten.

Bij het kruis van Jezus stonden echter ook Zijn moeder en de zuster van Zijn moeder, Maria, de vrouw van Klopas en Maria Magdalena.

Toen Jezus nu Zijn moeder zag staan samen met de discipel die Hij liefhad, zei Hij tot Zijn moeder:

Vrouw, zie, dat is uw zoon.

Daarna zegt Hij tot de discipel:

Zie, dat is je moeder.

28. Choral

Er nahm alles wohl in Acht
In der letzten Stunde,
Seine Mutter noch bedacht,
Setzt ihr ein' Vormunde.
O Mensch, mache Richtigkeit,
Gott und Menschen liebe,
Stirb darauf ohn alles Leid,
Und dich nicht betrübe!

Zijn zorgzaamheid verflauwde niet
In Zijn laatste ure,
Aan Zijn moeder dacht Hij nog,
En gaf haar een zoon tot steun.
O mens, maak dan nu schoon schip,
Houd van God en mensen,
Sterf dan zonder enig leed
En laat u niet bedroeven.

29. Evangelista

Und von Stund an nahm sie der Jünger zu sich.
Darnach, als Jesus wußte, daß schon alles vollbracht
war, daß die Schrift erfüllet würde, spricht er:

Jesus

Mich dürstet!

Evangelista

Da stund ein Gefäße voll Essigs. Sie fülleten aber einen
Schwamm mit Essig und legten ihn um einen Isopen,
und hielten es ihm dar zum Munde.

Da nun Jesus den Essig genommen hatte, sprach er:

Jesus

Es ist vollbracht!

30. Aria - Alto

Es ist vollbracht!

O Trost für die gekränkten Seelen!

Die Trauernacht

Läßt mich die letzte Stunde zählen.

Der Held aus Juda siegt mit Macht

Und schließt den Kampf.

Es ist vollbracht!

31. Evangelista

Und neiget das Haupt und verschied.

32. Aria - Basso solo mit Chor

Mein teurer Heiland, laß dich fragen,

Da du nunmehr ans Kreuz geschlagen

Und selbst gesagt: Es ist vollbracht,

Bin ich vom Sterben frei gemacht?

Kann ich durch deine Pein und Sterben

Das Himmelreich ererben?

Ist aller Welt Erlösung da?

Du kannst vor Schmerzen zwar nichts sagen;

Doch neigest du das Haupt

Und sprichst stillschweigend: ja.

Chorus

Jesu, der du warest tot,

Lebest nun ohn Ende,

In der letzten Todesnot

Nirgend mich hinwende

Als zu dir, der mich versühnt,

O du lieber Herre!

Gib mir nur, was du verdient,

Mehr ich nicht begehre!

En van dat moment nam de discipel haar in huis.

Daarna, toen Jezus wist, dat alles reeds volbracht was,
zei Hij, opdat de Schrift vervuld werd:

Ik heb dorst.

Er stond daar een kruik vol zure wijn. Daarin drenkten
ze toen een spons en staken die op een rieten stok om
die zo bij Zijn mond te brengen.

Toen nu Jezus van de zure wijn had genomen, sprak
Hij:

Het is volbracht.

Het is volbracht!

O troost voor de gekrenkte zielen.

O nacht zo triest,

Het laatste uur is niet te dragen.

De Held uit Juda wint met macht,

Beslecht de strijd.

Het is volbracht.

En boog het hoofd en gaf de geest.

Dierbare Heiland, mag ik vragen,

Nu U bent aan 't kruis geslagen

En zelf sprak, het is volbracht,

Ben ik van 't sterven nu bevrijd?

Kan ik door al Uw pijn en sterven

Het hemelrijk beërven?

Is verlossing voor de hele wereld daar?

U kunt door pijnen niets meer zeggen;

Toch buigt U, Heer, Uw hoofd.

En zegt stilzwijgend: ja.

Jezus, die gestorven was,

Leeft nu zonder einde,

Als de dood mij dan belaagt

Zal ik mij slechts richten

Op U, Heer, Die mij verzoent,

O, mijn lieve Heiland!

Geef mij slechts wat U verdiend',

Meer wil ik niet begeren.

33. Evangelista - Matth. 27:51-52

Und siehe da, der Vorhang im Tempel zerriß in zwei Stück von oben an bis unten aus.
Und die Erde erbebete, und die Felsen zerrissen, und die Gräber täten sich auf, und stunden auf viele Leiber der Heiligen.

34. Arioso - Tenore

Mein Herz, indem die ganze Welt
Bei Jesu Leiden gleichfalls leidet,
Die Sonne sich in Trauer kleidet,
Der Vorhang reißt, der Fels zerfällt,
Die Erde bebt, die Gräber spalten,
Weil sie den Schöpfer sehn erkalten,
Was willst du deines Ortes tun?

35. Aria - Soprano

Zerfließe, mein Herze, in Fluten der Zähren
Dem Höchsten zu Ehren!
Erzähle der Welt und dem Himmel die Not:
Dein Jesus ist tot!

36. Evangelista (Joh. 19:31 vv.)

Die Jüden aber, dieweil es der Rüsttag war, daß nicht die Leichname am Kreuze blieben den Sabbat über (denn desselbigen Sabbats Tag war sehr groß), baten sie Pilatum, daß ihre Beine gebrochen und sie abgenommen würden.

Da kamen die Kriegsknechte und brachen dem ersten die Beine und dem andern, der mit ihm gekreuziget war. Als sie aber zu Jesu kamen, da sie sahen, daß er schon gestorben war, brachen sie ihm die Beine nicht; sondern der Kriegsknechte einer eröffnete seine Seite mit einem Speer, und alsobald ging Blut und Wasser heraus.

Und der das gesehen hat, der hat es bezeuget, und sein Zeugnis ist wahr, und derselbige weiß, daß er die Wahrheit saget, auf daß ihr gläubet. Denn solches ist geschehen, auf daß die Schrift erfüllet würde: "Ihr sollet ihm kein Bein zerbrechen." Und abermal spricht eine andere Schrift: "Sie werden sehen, in welchen sie gestochen haben."

37. Choral

O hilf, Christe, Gottes Sohn,
Durch dein bitter Leiden,
Daß wir dir stets untertan
All Untugend meiden,
Deinen Tod und sein Ursach
Fruchtbarlich bedenken,
Dafür, wiewohl arm und schwach,
Dir Dankopfer schenken!

En zie, het voorhangsel in de tempel scheurde uiteen in twee stukken van boven naar beneden.
En de aarde beefde en de rotsen spleten en de graven openden zich en vele lichamen van heiligen verzezen.

Mijn hart, wanneer de ganse aard
Met Jezus lijden mee wil lijden,
De zon zich in het rouwkleed hult,
't Voorhangsel scheurt, de rots zich splijt,
De aarde beeft, de graven wijken,
Daar zij hun Schepper zien verscheiden,
Wat wil jij in jouw plaats doen?

Vervloei nu, mijn hart, in stromen van tranen,
Tot eer van de Hoogste.
Vertel aan hemel en aarde uw nood:
Uw Jezus is dood.

De Joden dan, daar het de dag der voorbereiding was, verzochten aan Pilatus, opdat de lichamen tijdens de Sabbath niet aan het kruis zouden blijven (want die dag van de Sabbath was heel bijzonder), of hun gebeente gebroken kon worden en ze van het kruis afgenomen konden worden.

Toen kwamen de soldaten en braken eerst bij de één en toen bij de ander die met Jezus gekruisigd was, de benen. Toen ze echter bij Jezus kwamen en ze zagen dat Hij reeds gestorven was, braken ze Hem de benen niet, maar één van de soldaten doorstak Zijn zijde met een speer en terstond liep er bloed en water uit.

En hij die het gezien heeft, heeft ervan getuigd, en zijn getuigenis is waar en hij zelf weet dat hij de waarheid spreekt, opdat u het kunt geloven. Want dit alles is geschied, opdat de Schrift vervuld zou worden: "Gij zult bij Hem geen been breken." En nogmaals spreekt een andere Schrift: "Zij zullen zien, Wie ze doorstoken hebben."

Help ons, Christus, Zoon van God,
Door Uw bitter lijden,
Dat wij - steeds Uw onderdaan -
Al het slechte mijden,
Dat wij de oorzaak van Uw dood,
Zegenrijk gedenken,
Daartoe, hoewel arm en zwak,
U dankoffers schenken.

38. Evangelist

Darnach bat Pilatus Joseph von Arimathia, der ein Jünger Jesu war (doch heimlich aus Furcht vor den Jüden), daß er möchte abnehmen den Leichnam Jesu. Und Pilatus erlaubete es. Derwegen kam er und nahm den Leichnam Jesu herab.

Es kam aber auch Nikodemus, der vormals in der Nacht zu Jesu kommen war, und brachte Myrrhen und Aloen unter einander, bei hundert Pfunden. Da nahmen sie den Leichnam Jesu und bunden ihn in leinen Tücher mit Spezereien, wie die Jüden pflegen zu begraben. Es war aber an der Stätte, da er gekreuziget ward, ein Garten, und im Garten ein neu Grab, in welches niemand je gelegen war.

Daselbst hin legten sie Jesum, um des Rüsttags willen der Jüden, dieweil das Grab nahe war.

39. Slotkoor

Ruht wohl, ihr heiligen Gebeine,
Die ich nun weiter nicht beweine,
Ruht wohl und bringt auch mich zur Ruh!
Das Grab, so euch bestimmt ist
Und ferner keine Not umschließt,
Macht mir den Himmel auf und schließt die Hölle zu.

40. Choral

Ach Herr, laß dein lieb Engelein
Am letzten End die Seele mein
In Abrahams Schoß tragen,
Den Leib in sein'm Schlafkämmerlein
Gar sanft ohn einge Qual und Pein
Ruhn bis am jüngsten Tage!
Alsdenn vom Tod erwecke mich,
Daß meine Augen sehen dich
In aller Freud, o Gottes Sohn,
Mein Heiland und Genadenthron!
Herr Jesu Christ,
Erhöre mich, erhöre mich,
Ich will dich preisen ewiglich!

Daarop vroeg Josef van Arimathea, die een discipel van Jezus was (maar in het geheim, uit vrees voor de Joden), aan Pilatus of hij het lichaam van Jezus mocht afnemen. En Pilatus stond het toe. Daarom kwam hij en nam Jezus' lichaam van het kruis.

Maar ook Nicodemus kwam, die ooit in de nacht bij Jezus was gekomen en hij bracht mirre en aloë, bij elkaar meer dan honderd pond. Toen namen ze het lichaam van Jezus en wikkelden het in linnen doeken met specerijen, zoals de Joden gewoon zijn te begraven. Bij de plaats nu, waar Hij gekruisigd was, was een tuin en in die tuin een nieuw graf, waarin nog nooit iemand gelegen had.

In dat graf legden ze Jezus, om wille van de voorbereidingsdag van de Joden, aangezien dat graf dichtbij was.

Rust zacht, o heilig gebeente,
Waarom ik verder niet zal wenen,
Rust zacht en breng ook mij tot rust.
Het graf, dat voor u is bestemd,
En verder ook geen nood meer kent,
Opent mij de hemelpoort en sluit de hel voorgoed.

O Heer, laat Uw lief engelken,
Wanneer ik sterf, de ziel van mij
In de schoot van Abraham dragen:
Het lichaam in zijn dodenschrijn
Heel zacht, zonder kwellingen en pijn
Rusten tot de jongste dag!
Wek dan uit de doden mij,
Dat U mijn ogen zullen zien
In alle vreugd, o Godes Zoon,
Mijn Heiland en genadetroon,
O Jezus, Heer,
verhoor dan mij,
Ik prijs U in de eeuwigheid.

Vertaling:

Kees Boogaard en Rob over de Linden